TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. balandžio 6 d. *

Byloje C-551/03 P

dėl 2003 m. gruodžio 29 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pareikšto apeliacinio skundo,

General Motors BV, (buvusi *General Motors Nederland BV* ir *Opel Nederland BV*), įsteigta Lage Mosten (Nyderlandai), atstovaujama advokatų D. Vandermeersch ir R. Snelders ir T. Graf, *Rechtsanwalt*, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai,

Europos Bendrijų Komisijai, atstovaujamai W. Mölls ir A. Whelan, padedamų J. Flynn, *QC*, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmoje instancijoje,

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai J. Malenovský, S. von Bahr (pranešėjas), A. Borg Barthet ir U. Lõhmus,

generalinis advokatas A. Tizzano,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. liepos 14 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2005 m. spalio 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo apeliaciniu skundu *General Motors BV* prašo iš dalies panaikinti 2003 m. spalio 21 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *General Motors Nederland ir Opel Nederland prieš Komisiją*, (T-368/00, Rink. p. II-4491, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo Pirmosios instancijos teismas iš dalies panaikino 2000 m. rugsėjo 20 d. Komisijos sprendimą 2001/146/EB dėl EB sutarties 81 straipsnio taikymo procedūros (byla COMP/36.356, *Opel*) (OL L 59, 2001, p. 1, toliau — ginčijamas sprendimas).

Faktinės ginčo aplinkybės

2 Faktinės aplinkybės ir teisinis pagrindas, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo, gali būti apibendrinti taip.

3 *Opel Nederland BV* (toliau – *Opel Nederland*) buvo įkurta 1994 m. gruodžio 30 d. kaip *General Motors Nederland BV* (toliau – *General Motors Nederland*) visiškai priklausanti dukterinė bendrovė. Ji yra vienintelė šioje valstybėje įregistruota bendrovė, parduodanti *Opel* markės automobilius Nyderlanduose. Jos veikla apima importą, eksportą ir didmeninę prekybą autotransporto priemonėmis bei jų atsarginėmis detalėmis ir priedais. Ji sudarė sutartis su komerciniais atstovais dėl pardavimų ir paslaugų teikimo su maždaug 150 komercinių atstovų, kurie dėl to buvo įtraukti į *Opel* automobilių distributorių tinklą Europoje kaip įgalioti perpardavėjai.

4 Remiantis 1984 m. gruodžio 12 d. Komisijos reglamentu (EEB) Nr. 123/85 dėl Sutarties (85) straipsnio 3 dalies taikymo tam tikroms autotransporto priemonių paskirstymo ir techninės priežiūros susitarimų rūšims (OL L 15, 1985, p. 16), komercinio atstovavimo sutartims yra netaikoma, su tam tikromis išimtimis, EB sutarties 85 straipsnio 1 dalis (dabar – EB 81 straipsnio 1 dalis). Minėtą reglamentą 1995 m. spalio 1 d. pakeitė 1995 m. birželio 28 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1475/95 (OL L 145, p. 25).

5 Abiejų šių reglamentų 3 straipsnio 10 dalies a punktas leidžia gamintojui ir (arba) importuotojui uždrausti atstovams tiekti perpardavėjams, kurie nepriklauso distributorių tinklui, sutartyje numatytus ir panašius produktus. Tačiau šie reglamentai neleidžia gamintojui ir (arba) importuotojui uždrausti atstovui teikti sutartyje numatytus ir panašius produktus galutiniams vartotojams, savo įgaliotiems

tarpininkams ar kitiems gamintojo ir (arba) tarpininko distributorių tinklui priklausantiems atstovams.

6 1996 m. rugpjūčio 28 d. ir 29 d. *Opel Nederland* išsiuntė laišką 18 komercinių atstovų, kurie per pirmą 1996 m. pusmetį eksportavo ne mažiau kaip 10 automobilių. Šiame laiške buvo nurodyta:

„<...> Mes konstatavome, kad jūsų bendrovė per pirmąjį 1996 m. pusmetį pardavė didelį kiekį *Opel* markės automobilių užsienio klientams. Mūsų nuomone, tokie dideli kiekiai leidžia įtarti, kad šie pardavimai prieštarauja dabartinės ar būsimos *Opel* komercinio atstovavimo sutarties raidei ir dvasiai. <...> Mes palyginsime jūsų atsakymą su jūsų apskaitos duomenimis. Apie tolesnę įvykių eigą mes jums pranešime. Neatsižvelgiant į tai, kas įvyko, jūs iš esmės turite siekti gerų prekybos rezultatų savo specialioje įtakos sferoje <...>“

7 Per 1996 m. rugsėjo 26 d. susirinkimą *Opel Nederland* vadovybė nusprendė nustatyti keletą priemonių dėl eksporto iš Nyderlandų. Šio susirinkimo protokole minėtos priemonės aprašytos taip:

„<...> Priimti sprendimai:

1) *Opel Nederland BV* atliks visų atstovų (20), jos žiniomis, vykdančių eksportą, auditą. Pirmumas nustatytas mažėjančia tvarka, kaip nurodyta 1996 m. rugsėjo 26 d. eksportą vykdančių atstovų sąraše. Šį auditą organizuos J. J. Naval (finansų direktorius).

2) V. de Heer (pardavimų ir rinkodaros direktorius) atsakys visiems atstovams, kurie atsakė į pirmą *Opel* jiems išsiųstą laišką dėl eksporto veiklos. Jiems bus pranešama apie audito organizavimą ir apie tiekimo sunkumus, dėl kurių atsiranda ribojimų paskirstant automobilius.

3) Pardavimų padalinio regionų vadovai per ateinančias dvi savaites su eksporto veiklą vykdančiais atstovai aptars šią veiklą. Atstovams bus pranešama, kad dėl problemų, susijusių su produktų trūkumu, jie gaus (iki naujo nurodymo) tik pagal jų pardavimų įvertinimo normą nustatytą vienetų skaičių. Jiems bus siūloma regionų vadovams nurodyti, kuriuos vienetus iš savo užsakymo jie pirmiausia nori gauti. Atstovai patys atsako už problemas, galinčias atsirasti jų santykiuose su pirkėjais.

4) Atstovai, kurie informuos regiono vadovą, kad jie nenori nutraukti didelio masto automobilių eksporto, bus pasiūlyta 1996 m. spalio 22 d. susitikti su R. A. H. M. de Leeuw (generalinis direktorius) ir V. De Heer.

5) H. H. C. Notenboom (pardavimų personalo direktorius) nurodys GMAC patikrinti atstovų atsargas, kad būtų nustatytas tikslus dar turimų vienetų skaičius. Reikia numatyti, kad per tą laiką didelė dalis bus eksportuota.

6) Nuo šiol nebus atsižvelgiama į per pardavimo kampanijas parduotus, tačiau Nyderlanduose neįregistruotus automobilius. Mūsų konkurentai taiko panašias sąlygas.

7) I. M. Aukema (atsakingas už prekybą) iš nuolaidų kampanijų sąrašų išbrauks eksportą vykdančius atstovus. Jų tolesnis dalyvavimas tokiose kampanijose priklausys nuo audito rezultatų.

8) L. O. M. Aelen (finansų personalo direktorius) parašys laišką atstovams, informuojantį juos, kad nuo 1996 m. spalio 1 d. *Opel Nederland BV* apmokestins 150 NLG paprašius oficialių importo deklaracijų pateikimą, tipo patvirtinimą ir muitinės dokumentų parengimą tam tikriems neapmokestinamiems automobiliams (skirtiems, pavyzdžiui, diplomatams).“

8 Gavusi 1996 m. rugpjūčio 28 d. ir 29 d. laiškus ir atstovų atsakymus į juos *Opel Nederland* 1996 m. rugsėjo 30 d. išsiuntė naują laišką šiems 18 atstovų. Šiame laiške buvo nurodyta:

„<...> Jūsų atsakymas mus nuvylė, kadangi jis reiškia, jog jums visiškai nerūpi visų *Opel* atstovų ir *Opel Nederland* bendras tikslas. Mūsų audito skyrius patikrins jūsų deklaracijas. Kol bus gauti patikrinimo rezultatai, jūs negausite informacijos apie vykdomas kampanijas, nes mes nesame tikri, ar jūsų pateikti duomenys yra teisingi <...>“

9 Numatyti auditai buvo atlikti nuo 1996 m. rugsėjo 19 d. iki lapkričio 27 dienos.

10 1996 m. spalio 24 d. *Opel Nederland* visiems savo komerciniams atstovams išsiuntė cirkuliarą dėl pardavimų galutiniams naudotojams užsienyje. Pagal šį cirkuliarą atstovai laisvai gali parduoti galutiniams naudotojams, reziduojantiems Europos Sąjungoje, o pastarieji gali taip pat pasinaudoti tarpininko paslaugomis.

11 Atsižvelgdama į informaciją, kad *Opel Nederland* vykdė strategiją riboti naujų automobilių eksportą iš Nyderlandų į kitas valstybes nares, Europos Bendrijų Komisija 1996 m. gruodžio 4 d., remdamasi 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties (81) ir (82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204) 14 straipsnio 3 dalimi, nusprendė atlikti tyrimus. Šie tyrimai buvo atlikti 1996 m. gruodžio 11 d. ir 12 d. *Opel Nederland* ir *Van Twist, Opel* atstovo Dordrecht (Nyderlandai) įmonėje.

12 1996 m. gruodžio 12 d. *Opel Nederland* pateikė atstovams gaires dėl naujų automobilių pardavimo perpardavėjams ir tarpininkams.

13 1998 m. sausio 20 d. cirkuliaru *Opel Nederland* pranešė savo atstovams, kad premijų mokėjimas už automobilių pardavimą eksportui yra panaikinamas ir šis panaikinimas galioja atgal.

14 1999 m. balandžio 21 d. Komisija pateikė *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* pranešimą apie kaltinimus.

15 2000 m. rugsėjo 20 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

Ginčijamas sprendimas

16 Ginčijamu sprendimu Komisija ieškovėms paskyrė 43 mln. eurų baudą už EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą. Šiame sprendime Komisija nusprendė, kad *Opel Nederland* su Nyderlanduose įsteigtais komerciniais atstovais sudarė sutartis, kuriomis buvo siekiama riboti arba uždrausti *Opel* markės automobilių pardavimą eksportui galutiniams naudotojams, reziduojantiems kitose valstybėse narėse, ir *Opel* atstovams, įsteigtiems kitose valstybėse narėse.

17 Ši išvada buvo pagrįsta šiais pagrindiniais tvirtinimais: pirma, 1996 m. rugsėjo mėn. *Opel Nederland* nustatė bendrą strategiją, kuria buvo siekiama riboti ar neleisti jokių pardavimo eksportui iš Nyderlandų; antra, bendra *Opel Nederland* strategija buvo įgyvendinama individualiomis priemonėmis, nustatytomis bendru susitarimu su šiais atstovais, praktiškai vykdant sutartis su atstovais, kurios tapo sutartinių santykių tarp *Opel Nederland* ir jos pasirinktinės distribucijos tinklo Nyderlanduose, dalimi.

18 Pagal ginčijamą sprendimą bendrąją strategiją sudarė šios priemonės:

— tiekimą ribojanti politika,

— premijas ribojanti politika, pagal kurią mažmeninės prekybos nuolaidų kampanijos, vykusios nuo 1996 m. spalio 1 d. iki 1998 m. sausio 20 d., nebuvo taikomos eksporto pardavimams galutiniams vartotojams,

— tiesioginis bet kokio eksporto draudimas, nuo 1996 m. rugpjūčio 31 d. iki spalio 24 d. taikytas pardavimams galutiniams vartotojams ir nuo 1996 m. rugpjūčio 31 d. iki gruodžio 12 d. taikytas pardavimams kitiems *Opel* atstovams.

19 Dėl baudos dydžio nustatymo ginčijamame sprendime teigiama, kad pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio nuostatas Komisija turi atsižvelgti į visas bylos aplinkybes ir ypač į pažeidimo sunkumą bei trukmę.

20 Ginčijamame sprendime pažeidimą Komisija kvalifikavo kaip labai sunkų, kadangi *Opel Nederland* kliudė įgyvendinti bendrosios rinkos tikslą. Ji atsižvelgė į svarbią padėtį, kurią *Opel* markė užėmė nagrinėjamoje rinkoje Europos Sąjungoje. Pagal šį sprendimą pažeidimas taip pat turėjo poveikį ir kitų valstybių narių rinkoms. *Opel Nederland* veikė sąmoningai, nes ji negalėjo nežinoti, kad nagrinėjamos priemonės riboja konkurenciją. Galiausiai Komisija nurodė, kad 40 mln. eurų suma yra tinkama bazė nustatant šios baudos dydį.

21 Dėl pažeidimo trukmės Komisija nusprendė, kad pažeidimas truko nuo 1996 m. rugpjūčio mėn. pabaigos arba rugsėjo mėn. pradžios iki 1998 m. sausio 17 d., t. y. 17 mėnesių, o tai yra vidutinės trukmės pažeidimas. Atsižvelgdama į trijų specialių priemonių trukmes Komisija nusprendė, kad buvo pagrįsta 40 mln. eurų sumą padidinti 7,5 %, t. y. 3 mln. eurų, dėl to baudos suma išaugo iki 43 mln. eurų.

22 Galiausiai Komisija manė, kad šioje byloje nebuvo lengvinančių aplinkybių, nes *Opel Nederland* po 1996 m. gruodžio 11 d. ir 12 d. atliktų tyrimų toliau vykdė pagrindinį šio pažeidimo elementą, t. y. premijas ribojančią politiką.

Skundžiamas sprendimas

23 Ieškiniu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2000 m. lapkričio 30 d., *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* prašė panaikinti ginčijamą sprendimą, o jei pirmas reikalavimas nebūtų patenkintas – panaikinti arba sumažinti šiuo sprendimu paskirtą baudą.

24 Grįsdamos pirmą ieškinio pagrindą *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* tvirtino, kad *Opel Nederland* niekada nevykdė strategijos, skirtos neleisti ar riboti bet kokį eksportą. Tikslus dokumentų, kuriais Komisija rėmėsi, o būtent 1996 m. rugsėjo 26 d. susirinkimo protokolo, turinys rodo, kad strategija buvo siekiama tik riboti neteisėtus pardavimą eksportui neįgaliotiems perpardavėjams, uždraustus galiojančiomis sutartimis su atstovais, o ne riboti teisėtą eksportą galutiniams vartotojams ar kitiems atstovams.

25 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 45 punkte konstatavo, kad Komisijos tvirtinimai buvo pagrįsti 1996 m. rugsėjo 26 d. vadovybės susirinkimo protokolu, kuris buvo galutinis dokumentas dėl priemonių, kurių nusprendė imtis aukščiausi *Opel Nederland* vadovai.

26 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 47 punkte nurodė, kad ieškovių tvirtinimas, jog *Opel Nederland* paprasčiausiai norėjo apriboti sutarčių su atstovais neatitinkantį eksportą, visiškai neatsispindėjo protokolo turinyje.

27 Skundžiamo sprendimo 48 punkte Pirmosios instancijos teismas pridūrė, kad šį išaiškinimą patvirtino tam tikri vidiniai dokumentai, kurie parodė, jog *Opel Nederland* vadovai buvo susirūpinę eksporto augimu ir kad jie rengė priemones, skirtas jei ne visai sustabdyti, tai bent apriboti bet kokį eksportą.

28 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 49 punkte taip pat nurodė, kad *Opel Nederland* priimtas sprendimas nemokėti premijų už pardavimą eksportui, savo pobūdžiu galėjo būti susijęs tik su sutartis su atstovais atitinkančiais pardavimais, nes premijos niekada nebuvo mokamos už pardavimus negalutiniams vartotojams.

29 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 50 punkte nurodo, kad Komisijos išaiškinimas buvo pagrįstas faktu, jog sprendimo priėmimo metu atstovų, kurie buvo įtariami pardavinėjant eksportui, auditas dar nebuvo atliktas ir kad todėl *Opel Nederland* negalėjo žinoti, ar „vykdantys eksportą“ atstovai iš tikrųjų pardavinėjo neįgaliotiems perpardavėjams.

30 Skundžiamo sprendimo 56 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad Komisija teisingai nusprendė, jog *Opel Nederland* 1996 m. rugsėjo 26 d. nustatė bendrą strategiją, ribojančią bet kokį eksportą.

31 Grįsdamos savo antrą pagrindą *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* tvirtino, kad Komisija padarė fakto ir teisės klaidą konstatuodama, jog *Opel Nederland* įgyvendino tiekimą ribojančią politiką, pažeidžiančią EB 81 straipsnį.

32 Skundžiamo sprendimo 88 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog nebuvo pakankamai įrodyta, kad apie tiekimą ribojančią priemonę buvo pranešta atstovams ir juolab kad ši priemonė pateko į sutartinių santykių tarp *Opel Nederland* ir jos atstovų sritį.

33 Tokiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad antras ieškinio pagrindas buvo pagrįstas. Todėl jis panaikino ginčijamą sprendimą, kiek jame buvo nustatytas tiekimą ribojančios priemonės, prieštaraujančios EB 81 straipsnio 1 daliai, buvimas.

34 Trečiu ieškinio pagrindu *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* tvirtino, kad Komisija padarė fakto ir teisės klaidą manydama, jog *Opel Nederland* pažeisdama EB 81 straipsnį nustatė premijas už mažmeninę prekybą ribojančią sistemą.

35 Skundžiamo sprendimo 98 punkte Pirmosios instancijos teismas pirmiausia nurodė, kad premijų sistemos, kuri tapo sudedamąja sutarčių tarp *Opel Nederland* ir jos atstovų dalimi, netaikymas pardavimui eksportui yra susitarimas EB 81 straipsnio 1 dalies prasme.

36 Antra, 99 ir kituose punktuose Pirmosios instancijos tesimas nagrinėjo, ar atitinkama priemonė riboja konkurenciją.

37 100 skundžiamo sprendimo punkte Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija teisingai tvirtino, jog kadangi premijos nebuvo daugiau mokamos už pardavimą eksportui, veiksmų laisvė, kurią turėjo atstovai, vykdantys tokius pardavimus, buvo apribota, lyginant su ta laisve, kurią jie turėjo nacionaliniams pardavimams vykdyti. Šiuo klausimu jis nurodė, kad atstovai turėjo arba taikyti blogesnes sąlygas užsienio klientams nei nacionaliniams klientams, arba tenkintis mažesniu pelnu už pardavimą eksportui. Panaikinus premijas už pardavimą eksportui jie, Pirmosios instancijos teismo nuomone, negalėjo pasiūlyti tokių patrauklių sąlygų užsienio klientams arba atstovams. Todėl Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad priemonė savo pobūdžiu galėjo neigiamai paveikti pardavimą eksportui net nesant tiekimo ribojimo.

38 Darydamas nuorodą į pirmo pagrindo vertinimą Pirmosios instancijos teismas ginčijamo sprendimo 101 punkte nurodė, kad *Opel Nederland* vadovybės nustatytas priemones nulėmė išaugę pardavimas eksportui ir jomis buvo siekiama juos sumažinti.

39 Atsižvelgęs tiek į priemonės pobūdį, tiek į jos tikslus bei į ekonominę situaciją, kurioje ši priemonė turėjo būti taikoma, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 102 punkte nusprendė, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką ši priemonė yra susitarimas, kurio tikslas – riboti konkurenciją (šiuo klausimu žr. 1978 m. Teisingumo Teismo sprendimo *Miller prieš Komisiją*, 19/77, Rink. p. 131, 7 punktą; 1983 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *IAZ ir kt. prieš Komisiją*, 96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ir 110/82, Rink. p. 3369, 23–25 punktus ir 1984 m. kovo 28 d. Sprendimo *CRAM ir Rheinzink* prieš Komisiją, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 26 punktą).

40 Papildomai *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* tvirtino, kad paskirta 43 mln. eurų bauda yra neprotinga atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę. Be to, Komisija neatsižvelgė į pažeidimo tyčios nebuvimą, į ribotą šio pažeidimo poveikį

prekybai Bendrijos viduje ir į korekcines priemones, kurių tuoj pat savo iniciatyva ėmėsi *Opel Nederland*.

41 Skundžiamo sprendimo 199 punkte Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad manant, jog egzistavo visos nurodytos priemonės, nustatyta 40 mln. eurų pagrindinė bauda buvo pateisinama ir tinkamai motyvuota ginčijamame sprendime. Vis dėlto Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 200 punkte nurodė, kad reikėjo sumažinti šią sumą atsižvelgiant į tai, kad nebuvo įrodytas tiekimą ribojančios priemonės buvimas. Remdamasis šios bylos aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas dėl pažeidimo sunkumo nustatė 33 mln. eurų pagrindinę baudą. Skundžiamo sprendimo 203 punkte Pirmosios instancijos teismas taip pat nustatė, kad Komisijos atliktas pagrindinės baudos padidinimas 7,5 %, atsižvelgiant į pažeidimų trukmę, yra pateisinamas. Todėl buvo nustatyta 35 475 000 eurų bauda.

Dėl apeliacinio skundo

42 *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek jis susijęs su tariama bendra eksportą ribojančia strategija ir *Opel Nederland* premijų politika bei remiantis šias faktais patvirtintą baudą,

— panaikinti skundžiamu sprendimu nepanaikintą ginčijamo sprendimo dalį, susijusią su tariama bendra eksportą ribojančia strategija bei *Opel Nederland* premijų politika, ir remiantis šiais faktais nustatytą baudą,

— bet kuriuo atveju sumažinti 35 475 000 eurų baudą,

— papildomai prašo grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

43 Komisija Teisingumo Teismo pašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* bylinėjimosi išlaidas.

44 2005 m. birželio 20 d. laišku Teisingumo Teismui *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* pranešė, kad šios dvi bendrovės susijungė ir nuo šiol yra viena bendrovė, kurios pavadinimas – *General Motors BV* (toliau – *General Motors*).

Dėl pirmo apeliacinio skundo pagrindo

General Motors argumentai

45 Savo pirmu apeliacinio skundo pagrindu *General Motors* nurodo, kad Pirmosios instancijos teismas, patvirtindamas Komisijos išvadą, jog *Opel Nederland* vykdė bendrą visą eksportą ribojančią politiką, padarė teisės klaidą.

46 Pirmiausia *General Motors* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismo samprotavimai akivaizdžiai iškraipė 1996 m. rugsėjo 26 d. susirinkimo protokolo turinį, kuriame nebuvo nurodyta jokia bendra eksportą ribojanti strategija.

47 Antra, *General Motors* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas nesilaikė pareigos motyvuoti, manydamas, pirma, kad Komisija nepagrindė savo tvirtinimų *Opel Nederland* vidiniais dokumentais, ir, antra, kad pats iš esmės rėmėsi tais pačiais dokumentais, nustatydamas bendros visą eksportą ribojančios politikos egzistavimą.

48 Trečia, *General Motors* mano, kad Pirmosios instancijos teismo argumentai yra ciklišk (lot. *circulus in demonstrando*). Ji tvirtina, kad pastarasis pirmiausia remiasi premijų politika nuspręsdamas dėl bendros automobilių eksportą ribojančios strategijos ir, antra, tariama bendra strategija, nustatydamas šios premijų politikos ribojantį pobūdį.

49 Galiausiai *General Motors* nurodo, kad Pirmosios instancijos teismas nesilaikė pareigos motyvuoti ir iškraipė įrodymus skundžiamo sprendimo 50 punkte tvirtindamas, kad Komisijos išaiškinimas buvo pagrįstas faktu, jog 1996 m. rugsėjo 26 d. atstovų, kurie buvo įtariami pardavinėjantys eksportui, auditas dar nebuvo atliktas ir kad todėl *Opel Nederland* negalėjo žinoti, ar „vykdantys eksportą" atstovai iš tikrųjų pardavinėjo neįgaliotiems perpardavėjams. Iš tikrųjų *General Motors* tvirtina, kad auditas buvo atliktas prieš 1996 m. rugsėjo 26 d. susirinkimą. Be to, prieš šį susirinkimą *Opel Nederland* išsiuntė laišką savo atstovams prašydama pateikti informaciją apie pardavimų veiklos teisėtumą, į kurį nė vienas atstovas neatsakė tinkamai.

Teisingumo Teismo vertinimas

50 Kaip tai savo išvados 51 punkte nurodo generalinis advokatas, *General Motors* savo pirmu apeliacinio skundo pagrindu, net jei jame nurodo motyvavimo klaidas, iš tikrųjų siekia paneigti Pirmosios instancijos pateiktą faktų vertinimą ir būtent užginčyti tam tikrų faktų ir dokumentų, leidusių pastarajam nuspręsti, kad *Opel Nederland* buvo nustačiusi bendrą eksportą ribojančią strategiją, įrodomąją vertę.

51 Šiuo klausimu iš EB 225 straipsnio ir Teisingumo Teismo Statuto 58 straipsnio pirmosios pastraipos matyti, kad tik Pirmosios instancijos teismas yra kompetentingas, pirma, nustatyti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo išvados iš esmės neatitinka jam pateiktų bylos dokumentų, bei, antra, vertinti šias faktines aplinkybes. Pirmosios instancijos teismui konstatavus ar įvertinus faktines aplinkybes, remiantis EB 225 straipsniu Teisingumo Teismas kompetentingas patikrinti šių faktinių aplinkybių teisinę kvalifikaciją ir teisines išvadas, kurias Pirmosios instancijos teismas padarė jomis remdamasis (žr. 1988 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 23 punktą).

52 Teisingumo Teismas nėra kompetentingas nei patvirtinti faktinių aplinkybių, nei iš esmės nagrinėti įrodymų, kuriais Pirmosios instancijos teismas grindė šias faktines aplinkybes. Iš tikrųjų kadangi šie įrodymai buvo gauti teisėtai, buvo laikomasi bendrųjų teisės principų ir proceso taisyklių, taikomų įrodinėjimo pareigai ir įrodymo administravimo srityje, tik Pirmosios instancijos teismas sprendžia dėl jam pateiktų įrodymų vertės (žr. 1996 m. rugsėjo 17 d. nutartį *San Marco prieš Komisiją*, C-19/95 P, Rink. p. I-4435, 40 punktą). Šis vertinimas, išskyrus šių įrodymų iškraipymo atvejį, nėra pats savaime teisės klausimas, kurį turi nagrinėti Teisingumo Teismas (minėto sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 24 punktas).

53 Todėl reikia nagrinėti tik *General Motors* argumentus, kuriais siekiama įrodyti, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė įrodymus.

54 Šiuo klausimu primintina, kad toks iškraipymas turi akivaizdžiai matytis iš bylos medžiagos, neatliekant naujo faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo (2004 m. liepos 9 d. Nutarties *Fichtner prieš Komisiją*, C-116/03 P, nepaskelbta Rinkinyje, 34 punktas).

55 Dėl *General Motors* argumento, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė 1996 m. rugsėjo 26 d. susirinkimo protokolo turinį patvirtindamas, jog pastarasis atskleidžia bendrą pardavimų importui ribojimo strategiją, nurodytina, kad *General Motors Nederland* ir *Opel Nederland* Pirmosios instancijos teismui pripažino, kad dokumentai, kuriais rėmėsi Komisija, o būtent šis protokolas, rodo, jog egzistavo strategija, skirta apriboti.sutartyse su atstovais draudžiamiems eksporto pardavimams neįgaliotiems perpardavėjams

56 Atsižvelgiant į tai, kad 1996 m. rugsėjo 26 d. protokolas nurodė skirtingas eksportą ribojančias priemones ir būtent premijų kampanijos netaikymą pardavimui eksportui, nepaisant, ar tai būtų teisėtas, ar neteisėtas eksportas, *General Motors* neįrodė, kad Pirmosios instancijos teismas akivaizdžiai iškraipė šį dokumentą.

57 Dėl *General Motors* argumento, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė įrodymus, skundžiamo sprendimo 50 punkte suteikdamas tam tikrą reikšmę aplinkybei, jog atstovų auditas buvo atliktas po 1996 m. rugsėjo 26 d., konstatuotina, kad bet kuriuo atveju Pirmosios instancijos teismo tvirtinimai šiame 50 punkte nėra įrodymų iškraipymas, galintis turėti įtakos Pirmosios instancijos teismo išvadai dėl pirmiau minėtos bendros strategijos egzistavimo.

58 Tokiomis aplinkybėmis pirmas apeliacinio skundo pagrindas yra atmestinas kaip nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.

Dėl antro apeliacinio skundo pagrindo

General Motors argumentai

59 Savo antru pagrindu *General Motors* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą sutikdamas su Komisijos teiginiu, jog *Opel Nederland* nustatė premijas už mažmeninę prekybą ribojančią sistemą, pažeisdama EB 81 straipsnį.

60 Pirmiausia *General Motors* tvirtina, kad susitarimas gali būti laikomas ribojančiu EB 81 straipsnio prasme tik tuo atveju, kai iš pirmo žvilgsnio akivaizdžiai matyti, kad jo vienintelis tikslas ar poveikis yra smarkiai riboti konkurenciją. *General Motors* mano, kad *Opel Nederland* premijų politika negali būti laikoma tokiu susitarimu.

61 Antra, *General Motors* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismo skundžiamo sprendimo 102 punkte nurodyta teismų praktika dėl eksporto draudimo ar kitų kliūčių eksportui nepagrindžia Pirmosios instancijos teismo išvados, kad *Opel Nederland* premijų politika turėjo būti kvalifikuojama kaip ribojantis susitarimas EB 81 straipsnio prasme. Be to, per platus šios nuostatos aiškinimas galėtų prisidėti prie konkurencijos nepažeidžiančių susitarimų pasmerkimo ir, nesudarant galimybės jo paneigti, pažeistų nekaltumo prezumpciją bei teisę būti išklausytam.

62 Trečia, *General Motors* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismo skundžiamo sprendimo 100 punkte pateiktas palyginimas tarp nacionalinių pardavimų ir pardavimo eksportui yra netinkamas. *General Motors* nurodo, kad kadangi komerciniai atstovai galėjo gauti pelno ne vien tik iš premijų ir kad automobilių tiekimas nebuvo ribojamas, todėl *Opel Nederland* premijų politika nesumažino atstovų Nyderlanduose intereso eksportuoti vykstant premijų kampanijoms. Bet kuriuo atveju *General Motors* tvirtina, kad kadangi nacionalinių pardavimų Nyderlanduose ir pardavimo eksportui ekonominės sąlygos labai skiriasi, atsižvelgiant pirmiausia į didelius Nyderlanduose mokesčius už automobilius, premijų kampanijos netaikymas pardavimui eksportui nebūtinai lemia kainų didėjimą ar pelno maržos sumažėjimą parduodant eksportui, lyginant su pardavimais šalies viduje.

63 Ketvirta, *General Motors* tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 101 punkte Pirmosios instancijos teismas neteisingai rėmėsi *Opel Nederland* ketinimais nuspręsdamas dėl ribojančio susitarimo EB 81 straipsnio prasme buvimo. Susitarimo EB 81 straipsnio prasme tikslas turėjo būti vertinamas objektyviai ir neatsižvelgiant į šalies subjektyvius ketinimus.

Teisingumo Teismo vertinimas

64 Dėl pirmos šio apeliacinio skundo dalies konstatuotina, kaip tai nurodo generalinis advokatas savo išvados 67 punkte, kad, priešingai nei tvirtina *General Motors*, susitarimas gali būti laikomas ribojančiu, jei jo tikslas nėra vien tik riboti konkurenciją, tačiau juo siekiama ir kitų teisėtų tikslų (žr. 1966 m. liepos 13 d. Sprendimą *Consten ir Grundig prieš Komisiją*, 56/64 ir 58/64, Rink. p. 429, 496; minėto sprendimo *IAZ ir kt. prieš Komisiją* 25 punktą; 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Montecatini prieš Komisiją*, C-235/92 P, Rink. p. I-4539, 122 punktą ir 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 491 punktą).

65 Todėl pirma apeliacinio skundo pagrindo dalis yra atmestina.

66 Dėl antros antro apeliacinio skundo pagrindo dalies pažymėtina, kad iš skundžiamo sprendimo 102 punkte minėtos teismų praktikos matyti, kaip tai teisingai šiame punkte nurodo Pirmosios instancijos teismas, kad norint nustatyti, ar susitarimas yra ribojantis EB 81 straipsnio prasme, reikia atsižvelgti ne tik į susitarimo turinį, bet ir į kitus faktorius, pavyzdžiui, susitarimo tikslus, atkreipiant dėmesį į ekonominį bei teisinį kontekstą.

67 Net jei skundžiamo sprendimo 102 punkte minėta teismų praktika yra susijusi su eksporto draudimu ar panašiais ribojimais, iš šios teismų praktikos matyti, kad susitarimas distribucijos srityje yra ribojantis EB 81 straipsnio prasme, jei jame aiškiai išreikštas noras pardavimą eksportui vertinti mažiau palankiai nei nacionalinius pardavimus, ir taip lemia nagrinėjamos rinkos atribojimą (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *IAZ* 23 punktą).

68 Kaip tvirtina generalinis advokatas savo išvados 72 punkte, toks tikslas gali būti pasiektas ne tik tiesioginiu eksporto ribojimu, tačiau ir netiesioginėmis priemonėmis, pavyzdžiui, tokiomis kaip nagrinėjamos šioje byloje, nes jos yra susijusios su šių sandorių ekonominėmis sąlygomis.

69 Taigi Pirmosios instancijos teismas galėjo grįsti savo samprotavimus, darydamas nuorodą į skundžiamo sprendimo 102 punkte minimą teismų praktiką.

70 Tokiomis aplinkybėmis šiame sprendime pateikta ribojančio susitarimo EB 81 straipsnio prasme sąvoka negali būti laikoma per plačia, pažeidžiančia nekaltumo prezumpciją ar teisę būti išklausytam.

71 Todėl antra antro apeliacinio skundo pagrindo dalis yra atmestina.

72 Dėl trečios antro apeliacinio skundo pagrindo dalies pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką norinti įvertinti, ar susitarimas turi būti laikomas draudžiamu dėl su šiuo susitarimu susijusio konkurencijos pablogėjimo, reikia nagrinėti realią konkurenciją ir kaip ji būtų vyščiusis, jei nebūtų ginčijamų susitarimų (žr. 1998 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Deere prieš Komisiją*, C-7/95 P, Rink. p. I-3111, 76 punktą ir sprendimo *New Holland Ford prieš Komisiją*, C-8/95 P, Rink. p. I-3175, 90 punktą).

73 Kaip nurodo generalinis advokatas savo išvados 74 punkte, esant situacijai, pavyzdžiui, tokiai kaip nagrinėjama šioje byloje, reikėjo išnagrinėti atstovų Nyderlanduose veiksmus ir konkurenciją nagrinėjamoje rinkoje tokiu atveju, kai pardavimui eksportui būtų buvusi taikoma premijų politika.

74 Pastebėtina, kad Pirmosios instancijos teismas iš tiesų atliko tokį tyrimą konstatuodamas, šiuo atveju skundžiamo sprendimo 100 punkte, kad kadangi premijos daugiau nebuvo mokamos už pardavimą eksportui, atstovų ekonominio pasirinkimo laisvė vykdant tokius pardavimus buvo mažesnė, lyginant su pasirinkimo laisve vykdant nacionalinius pardavimus.

75 Aplinkybė, kad nacionaliniams pardavimams Nyderlanduose ir pardavimui eksportui, nesant mokestinio suderinimo, taikomos skirtingos sąlygos, neturi įtakos šiai išvadai.

76 Todėl trečia antro apeliacinio skundo pagrindo dalis yra atmestina kaip nepagrįsta.

77 Galiausiai dėl ketvirtos antro apeliacinio skundo pagrindo dalies, pagal kurią Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 101 punkte, remdamasis *Opel Nederland* valia riboti konkurenciją padarė klaidą, pažymėtina, kad šios valios įrodymas nėra būtinas elementas nustatant, ar susitarimas yra ribojantis (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Miller prieš Komisiją* 18 punktą ir minėtos sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją* 26 punktą).

78 Tačiau net jei šalių valia nėra būtinas elementas susitarimo ribojančiam poveikiui nustatyti, niekas nedraudžia Komisijai ar Bendrijos teismams atsižvelgti į šią valią (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *IAZ ir kt. prieš Komisiją* 23–25 punktus).

79 Todėl, kaip nurodo generalinis advokatas savo išvados 79 punkte, iš to darytina išvada, kad Pirmosios instancijos teismas, nustatydamas, ar premijų sistemos netaikymas pardavimui eksportui yra ribojimas EB 81 straipsnio prasme, teisėtai galėjo remtis *Opel Nederland* ketinimais.

80 Todėl ketvirta antro apeliacinio skundo pagrindo dalis yra atmestina, taip pat atmestinas ir visas antras apeliacinio skundo pagrindas.

Dėl trečio apeliacinio skundo pagrindo

General Motors argumentai

81 *General Motors* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas, iš esmės patvirtindamas Komisijos baudos apskaičiavimą ginčijamame sprendime, padarė teisės klaidą.

82 Pirmiausia ji tvirtina, kad skundžiamo sprendimo motyvavimas dėl baudos pažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, nes jis yra pagrįstas klaidingomis išvadomis dėl tariamos bendros strategijos, siekiant riboti eksportą, egzistavimo ir dėl premijų politikos atitikimo EB 81 straipsniui.

83 Antra, *General Motors* nurodo, kad Pirmosios instancijos teismas, manydamas, kad *Opel Nederland* veiksmai nėra pažeidimų nutraukimas iškart po pirmųjų Komisijos veiksmų, padarė teisės klaidą ir neįvertino įrodymų.

84 Trečia, *General Motors* tvirtina, kad daugeliu kitų atvejų Komisija pripažino, kad greitas pažeidimo nutraukimas yra lengvinanti aplinkybė, pateisinanti baudos sumažinimą. Ji daro nuorodą, o būtent į 2001 m. birželio 20 d. Komisijos sprendimą 2002/405/EB dėl EB sutarties 82 straipsnio taikymo procedūros (byla COMP/E-2/36.041/PO, *Michelin*) (OL L 143, 2002, p. 1), kuriame pažeidimo nutraukimas prieš pateikiant kaltinimus, tačiau po trejų metų nuo tyrimo pradžios ir po vienerių su puse metų po to, kai Komisija atliko patikrinimus vietoje, suteikė „teisę į lengvinančias aplinkybes".

Teisingumo Teismo vertinimas

85 Pirmiausia konstatuotina, kad pirma trečio apeliacinio skundo pagrindo dalis yra tiesiogiai susijusi su *General Motors* nurodytais argumentais, grindžiant pirmus du apeliacinio skundo pagrindus, pagal kuriuos premijų sistema nepažeidžia EB 81 straipsnio. Kadangi šie argumentai buvo atmesti nagrinėjant minėtus pagrindus, todėl reikia atmesti ir pirmą trečio apeliacinio skundo pagrindo dalį.

86 Dėl antros ir trečios trečio apeliacinio skundo pagrindo dalies primintina, kad apskaičiuojant baudą, paskirtą pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir pagal EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, gairės numato pagrindinės baudos sumažinimą esant lengvinančioms aplinkybėms, pavyzdžiui, pažeidimų nutraukimas Komisijai ėmusis pirmųjų veiksmų.

87 Akivaizdu, kad *Opel Nederland* premijų sistemą panaikino tik 1998 m. sausio 20 d., t. y. praėjus daugiau nei vieneriems metams po pirmųjų Komisijos veiksmų.

88 Tokiomis aplinkybėmis net jei Komisija sumažindavo baudą panašiose situacijose, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 204 punkte galėjo teisėtai konstatuoti, kad Komisija neprivalėjo nustatyti lengvinančių aplinkybių ginčijamame sprendime.

89 Todėl antra ir trečia trečio apeliacinio skundo pagrindo dalys yra atmestinos, taip pat atmestinas ir visas šis apeliacinio skundo pagrindas.

90 Kadangi nė vienas *General Motors* grindžiant apeliacinį skundą nurodytas pagrindas nėra pagrįstas, šis apeliacinis skundas yra atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

91 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal to paties reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *General Motors*, ir pastaroji pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš *General Motors BV* bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.